בית אהרן — כי תבוא

והיה כי תבא אל הארץ. פתח ואמר. והיה כי תבא אל הארץ. הארץ הידועה. הכולל הכל. לעולם יירשו ארץ. והעיקר היא הארץ התחתונה כי בה נמצא הכל. אשר י"י אלקיך נותן לך. כל אחד לפי מעשיו. וירשתה וישבת. בלשון ירושה ול' הורשה. כי האדם לא נברא אלא לזה. וישבת בה. שתתיישב בה כראוי:

ולקחת מראשית כל פרי האדמה. היינו כל העובדות והמחשבות אשר תביא מארצך. מבחינה שלך. ומהו הראשית ראשית חכמה יראת י"י. וצריך להמשיך הכל מבחינת ראשית אל כל העובדות ולקשרם ולייחדם ולהחזיר אותם לבחינת ראשית:

ושמת בטנ"א. טנ"א גימטריא ששי"ם. הם נגד ששים מסכתות. וששים גבורים כו' וששים המה מלכות: והלכת אל המקום כו'. וסיום הפרשה ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך י"י אלקיך. היינו שתשמח בבחינת טוב שלך אשר נתן לך כו'. כפי הטוב שיש לך. ועוד י"ל כפשוטו ושמחת בכל הטוב אשר היטיב לך י"י אלקיך. ועוד י"ל ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך כו' במה שהכניס כל הטובות ואורות בעולם הזה שיוכל האדם להשיג אותם על ידי מעשיו:

איתא במדרש. ושמחת בכל הטוב. הה"ד אמרו צדיק כי טוב כו' ע"ש:

אמר טוב נקרא דבר טוב הגנוז. וחסד נקרא דבר טוב שנתגלה. וצדיקים שמחים אפילו בדבר שאינו נראה טוב שמחים בטוב שגנוז בו. וזהו ושמחת בכל הטוב. עם כל הבחי' טוב אפילו בטוב הגנוז:

היום הזה י"י אלקיך מצוך לעשות כו'. איתא במדרש תנחומא. זש"ה בואו נשתחוה ונכרעה נברכה כו'. ראה משה שבהמ"ק עתיר ליחרב עמד והתקין ג' תפלות כו' ע"ש:

אמר כי השתחוואה הוא פישוט ידים ורגלים. היינו לרמז שהאדם צריך להבטל בכל רמ"ח איבריו לדבר שצריך להבטל. והאריך מענין התפלה ומענין ר"ה מהפחד והמורא מפחד י"י ומהדר גאונו. ודיבר מענין שנה שרשה בתחלתה על פסוק תמיד עיני י"י אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה. כי הקושיא מפורשת כיון שאמר תמיד האיך יש ראשית ואחרית אצל השי"ת. ואמר כי אעפ"כ שהוא תמיד שייך בה ראשית ואחרית כי נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן והעיקר הוא מהאחרית כי מהאחרית הוא ההשפעה לזה העולם כענין שנאמר והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית י"י כו':

עוד אמר ע"ז הפסוק. היום הזה י"י אלקיך מצוך לעשות. ר"ל י"י אלקיך מצוך שתעשה את היום. ובמה. את החוקים ואת המשפטים. עם החוקים ועם המשפטים. כי כאשר האדם עושה כל היום כדבעי אז היום הוא יום בשלימות:

עוד אמר פעם אחת. היום הזה י"י אלקיך מצוך לעשות. פי' י"י מצוה לעשות המצות כמו היום הזה. כמו שבסדר היום הוא ברישא חשוכא והדר נהורא. כן צריך כל בר ישראל לעשות בתחילה מצות הש"י הגם שאינו מרגיש שום טעם ושום תענוג בהמצות רק בהאמונה שהש"י צוה לעשות. ואח"כ עוזרו הש"י שמרגיש טעם ותענוג גדול בעשיות המצות כדאיתא נהורא חוורא לא שריא אלא באתר דנהורא אוכמא שריא ברישא:

ולזה אמר. את החוקים ואת המשפטים. הוא ג"כ כך כי בתחילה את החוקים. חוק הוא בלי טעם רק גזירת המלך הוא על עבדיו. ואח"כ ואת המשפטים. משפט נקרא דבר שיש בו טעם:

ושמרת ועשית אותם. הוא ג"כ ע"ז הדרך. כי ושמרת הוא מל"ת ובל"ת אינו מרגיש שום טעם כיון שאינו עושה כלל רק שמקיים את המצוה שצוה לו השי"ת שלא לעשות העבירה. ועשית אותם. זהו מ"ע. ובמ"ע יכול להרגיש טעם ותענוג אלקי בעשותה. ואח"כ הוא אומר

את י"י האמרת היום. הוא ג"כ כך. להיות לך לאלקים כו'. היינו היראה. שתעשה המצוה מיראה שי"י אלקיך צוך לעשות. ואחר כך אמר. וי"י האמירך היום להיות לו לעם סגולה. היינו עם חביב. חביב היא דבר שיש בו טעם. שמרגיש טעם ותענוג ועושה המצוה מאהבה: רבות עשית אתה ד' אלקי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו. בשם הצדיק הקדוש ר' שלמה קארלינער זצוק"ל. אימתי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו. כשאין ערוך אליך. ופירוש הרב אדומו"ר זצוק"ל זי"ע. ע"ד שאמר אביו ז"ל על פסוק. מרחוק י"י נראה לי. היינו כשאני מרחוק אז י"י נראה לי. וכשדומה לי שי"י נראה לי. אז בוודאי אני מרחוק. ועד"ז פירש ג"כ כאן אימתי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו כשאין ערוך אליך והבן. עוד אמר רבות עשית. גדולות. הן בדברים גבוהים הן בדברים שפלים. אעפ"כ. נפלאותיך ומחשבותיך מסרת אלינו: